

Opptak i barnehage – gjennomgang av endringer

VEILEDNING | SIST ENDRA: 18.02.2019

Gjelder

- [Barnehageloven - § 8 Krav til vedtekter](#)
- [Barnehageloven - § 16 Rett til plass i barnehage](#)
- [Barnehageloven - § 17 Samordnet opptaksprosess i kommunen](#)
- [Barnehageloven - § 18 Prioritet ved opptak](#)

Forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak i barnehage – gjennomgang av endringer

Den 1. januar 2019 trådte endringer i forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak i barnehage i kraft. Endringene kom som en følge av at bestemmelsen om at kommunen skulle ha «minimum ett opptak i året» i barnehageloven § 12 a tredje ledd, ble fjernet våren 2016.

For at forskriften skal henge sammen med bestemmelsen om rett til barnehageplass i barnehageloven er begrepene «hovedopptak» og «supplerende opptak» fjernet fra forskriften. Det er også gjort andre mindre justeringer. Dette innebærer ingen endring fra tidligere gjeldende rett i hvordan kommunene kan organisere barnehageopptaket eller i hva kommunen ønsker å kalle opptakene.

Bestemmelsene som er endret er § 3 om tildeling av plass, § 4 om rett til begrunnelse og § 6 om klagerett. I tillegg er det kommet en ny bestemmelse i § 3a, som gjelder barn med rett til prioritet ved opptak etter barnehageloven § 13.

Endringene er i hovedsak en videreføring av tidligere gjeldende rett. De rettighetene søkerne tidligere hadde og som var knyttet til hovedopptaket, er etter endringene knyttet til den søknadsfristen kommunene fastsetter etter barnehageloven § 12 a siste ledd. Ny § 3a om barn med rett til prioritet etter barnehageloven § 13 er kun en synliggjøring av de rettighetene disse barna har ved opptak til barnehage.

Under følger en kort gjennomgang av forskriften §§ 3, 3a, 4 og 6.

Tildeling av plass (§ 3)

Bestemmelsen legger føringer for opptaksmyndigheten når barnehageplass skal tildeles. Bestemmelsen må ses i sammenheng med barnehageloven §§ 12 og 12 a.

Søknadsfrist

Plass i barnehage tildeles etter søknad, jf. barnehageloven § 12 a første ledd. Kommunen skal fastsette søknadsfrist for barnehageopptak, jf. barnehageloven § 12 a siste ledd. Kommunen kan ha flere opptak med søknadsfrist i løpet av barnehageåret.

Opptak og opptakskriterier

Den enkelte opptaksmyndighet skal foreta opptak i samsvar med de fastsatte opptakskriteriene. Barnehageeier skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal blant annet gi opplysninger om barnehagens opptakskriterier, jf. barnehageloven § 7 fjerde ledd. Det skal være en samordnet opptaksprosess i kommunen, jf. barnehageloven § 12 første ledd.

Skriftlig underretting om plass

Alle søkere som tildeles plass i barnehage skal underrettes skriftlig om dette. De skal få vite hvilken barnehage de har fått plass i. Også søkere som får tildelt plass ved eventuelle senere opptak i løpet av barnehageåret, altså opptak som gjøres utenom den eller de frister kommunen har satt etter barnehageloven § 12 a, skal underrettes skriftlig om hvilken barnehage de har fått plass i.

Orientering om rett til etterfølgende begrunnelse, klage og klagefrist

Samtidig med at det gis skriftlig underretning, skal søkeren orienteres om retten til etterfølgende begrunnelse for avgjørelsen i § 4, retten til å klage i § 6 og klagefristen i § 9.

Retten til orientering om etterfølgende begrunnelse og klage gjelder ved opptak som gjøres i forbindelse med kommunens fastsatte søknadsfrist etter barnehageloven § 12 a og for søknader som er fremmet innen fristen. Har kommunen for eksempel to opptak i året med søknadsfrist, gjelder retten ved begge

opptaksrundene.

Søkere som har sendt søknad utenom kommunens søknadsfrist vil ikke har rett til å få slik orientering. For eksempel vil ikke en søker som flytter til ny kommune i løpet av barnehageåret, og som søker om plass i barnehage i den nye kommunen, ha rett til orientering om begrunnelse og klage dersom søkeren ikke får tildelt ønsket plass. Dette fremkommer av §§ 4 og 6.

Kun løpende opptak

Kommuner som kun har løpende opptak må også fastsette en søknadsfrist, jf. barnehageloven § 12 a siste ledd. Retten til orientering om begrunnelse og klagerett vil da gjelde ved førstegangs tildeling av plass, under forutsetning av at det er søkt innen søknadsfristen.

Rett til å stå på søkerliste

Dersom en søker ikke får sitt første ønske om plass oppfylt, skal søkeren gis rett til å stå på søkerliste ved barnehagen som var oppgitt som første ønske. Søkere som får avslag på søknad om barnehageplass fordi de ikke oppfyller vilkårene for plass etter barnehageloven § 12 a, har ikke rett til å bli satt på søkerliste ved ønsket barnehage. Dette er likevel ikke til hinder for at disse søkerne kan settes på søkerlisten.

Dersom det blir ledig plass i en barnehage i løpet av barnehageåret, er det søkere som står på søkerlisten ved denne barnehagen som skal tilbys plass først, i samsvar med de fastsatte opptakskriteriene. Dette innebærer ikke noen endring fra tidligere gjeldende rett. En søker som står på søkerlisten skal dermed tilbys plass før en søker som ikke står på søkerlisten. Barnehagens opptakskriterier avgjør hvilke barn på søkerlisten som skal tilbys plass først. Søkere som etter barnehageloven § 13 har rett til prioritet ved opptak i barnehage, skal alltid gå foran ved tildeling av plass, se også forskriften § 2.

Avslag på søknad om plass

Søkere som får avslag på søknad om plass skal få en skriftlig underretning om dette. Søkere som har søkt innen kommunens fastsatte søknadsfrist og som ikke får tilbud om plass, skal samtidig med den skriftlige underretningen, orienteres om retten til etterfølgende begrunnelse for avgjørelsen i § 4, retten til å klage i § 6 og klagefristen i § 9. Retten til orientering om etterfølgende begrunnelse og klage gjelder ved opptak som gjøres i forbindelse med kommunens fastsatte søknadsfrist og for søknader som er fremmet innen fristen. Søkere som i løpet av barnehageåret, utenom kommunens fastsatte søknadsfrist, søker om plass og får avslag, har ikke rett til å få begrunnelse for avgjørelsen, jf. § 4, eller rett til å klage, jf. § 6. Det er derfor ikke nødvendig å orientere søkerne om dette samtidig med at det gis skriftlig underretning om avslag på søknad om plass.

Søkere med rett til prioritet ved opptak (§ 3a)

Bestemmelsen i § 3a er en tydeliggjøring av de rettighetene barn med rett til prioritet etter barnehageloven § 13 har ved opptak som gjøres i løpet av barnehageåret, altså opptak som gjøres utenom det eller de opptak kommunen har med søknadsfrist, jf. barnehageloven § 12 a.

En søker som etter barnehageloven § 13 har rett til prioritet ved opptak i barnehage og som står på søkerliste til en barnehage, har rett til å få skriftlig underretning dersom en ledig plass i barnehagen blir gitt til en annen søker. Søkeren skal samtidig med underretningen orienteres om retten til etterfølgende begrunnelse og retten til å klage. Søkeren kan kreve skriftlig begrunnelse om hvorfor barnet ikke har fått ønsket plass. Søkeren kan videre klage på avgjørelsen dersom barnet ikke tilbys plass i den aktuelle barnehagen.

Ved opptak som gjøres i forbindelse med søknadsfrist kommunen fastsetter, har søkere som er omfattet av barnehageloven § 13 de samme rettighetene som andre søkere til å få underretning om avgjørelsen, begrunnelse og klage. Barnehagens opptakskriteriene skal gi søkere med rett til prioritet etter barnehageloven § 13 første prioritet, jf. forskriften § 2.

Rett til begrunnelse (§ 4)

Bestemmelsen gjelder søkere som har søkt innen kommunens søknadsfrist og som enten har fått avslag på søknad om plass eller som ikke har fått sitt første eller andre ønske om plass oppfylt. Disse søkerne kan kreve en skriftlig begrunnelse for avgjørelsen.

Rett til å klage (§ 6)

Bestemmelsen gjelder søkere som har søkt innen kommunens søknadsfrist og som enten har fått avslag på søknad om plass eller som ikke har fått sitt første eller andre ønske om plass oppfylt. Disse søkerne kan klage på avgjørelsen.